

СТУДЕНТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ: ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ

Статтю присвячено проблемі комплексного та системного формування лідерських якостей майбутніх фахівців у межах діяльності студентського самоврядування.

Ключові слова: лідер, лідерські якості, самоврядування, студентське самоврядування, організація студентського самоврядування, Болонський процес.

Keywords: leader, leadership skills, self-management, student government, student government organization, the Bologna process.

Сучасна система освіти України повинна створити необхідні умови для самореалізації особистості студентів, формування у них організаторських навичок, лідерських якостей, відповідальності за результат своєї праці. Відзначаючи вплив студентського самоврядування на роботу вищих навчальних закладах, його вважають невід'ємною частиною, важливим фактором діяльності вищого навчального закладу [5].

Не випадково у змінах до Закону України «Про вищу освіту» від 19.01.2010 р. значну увагу приділено організації та регламентації діяльності у вищих навчальних закладах органів громадського та студентського самоврядування [3].

Таким чином, перед вищими навчальними закладами України стоїть завдання активізації зусиль задля розвитку студентського самоврядування.

Проблемі лідерства присвячено праці сучасних соціологів, психологів, педагогів, у яких обґрунтовано необхідність формування лідерських якостей майбутніх фахівців у процесі професійної підготовки, зокрема під час навчання (Н. Белякова, В. Каширін, Е. Лук'янчиков, О.Маковський, О. Романовський, Л. Товажнянський, О. Скрипніков), у позанавчальній роботі (Н. Семченко), громадській діяльності (М.Лукашевич, О. Снісаренко, Л. Сніцар); з'ясовано можливості формування лідерських якостей у процесі навчання (В. Большаков, Т.Вежевич, І. Стахурська, Є. Цикаршвілі), у позанавчальній роботі (О.Чернишов, Є. Тихомирова, Л. Уманський), громадській діяльності (А.Лутошкін, Р. Охримчук, Т. Хацкевич).

Лідерство в студентському середовищі може існувати в декількох формах: 1) *мегалідерство*; 2) *макролідерство*; 3) *мікролідерство*; 4) *індивідуальне лідерство*.

Визнано, щоб бути успішним, лідер повинен використовувати три типи управлінських навичок загального характеру: навички аналізу, встановлення відносин, керування процесом [2].

Ідеї розвитку студентського самоврядування пройшли певний шлях, їх реалізація була адекватною соціально-гуманітарному стандарту суспільства

та підпорядковувалася загальним вимогам підготовки майбутнього фахівця. Нині студентському самоврядуванню відводиться провідна роль у вирішенні цілої низки завдань із соціалізації студентської молоді, формування в неї активної громадянської позиції, організаторських навичок і професійних компетенцій.

Одним із принципів Болонського процесу є активна участь студентів як конструктивних партнерів в управлінні та визначенні змісту й якості освіти [4]. Зокрема в нормативних упродовженнях Болонської системи зазначено, що студенти повинні брати участь і впливати на організацію та зміст освіти в університетах та інших навчальних закладах, а студентство – повноправний партнер в управлінні вищою освітою [3].

Студентське самоврядування – потужний фактор демократизації сучасної вищої школи, що сприяє формуванню в майбутніх фахівців лідерських якостей, громадянської свідомості, активної життєвої позиції.

В освітньо-виховному середовищі вищої школи зарубіжжя та України студентські самоврядні організації є каталізаторами утвердження демократичних принципів і громадських інноваційних змін. У аспекті Болонського процесу студентське самоврядування розглядається як невід'ємний елемент освітньо-виховного середовища вищої школи.

Сьогодні ж головна проблема України – це відсутність цілісної національної еліти внаслідок причин, котрі сягають глибоко в українську історію ще періоду середньовіччя. Тому формування еліти на сучасному етапі неможливе без формування молодіжної еліти, яка власне і є основою майбутньої еліти нації.

Наукові дослідження з проблем студентського самоврядування як середовища формування активної молоді потребують подальшого наукового дослідження, особливо в контексті трансформаційних процесів українського суспільства та реформування вищої школи України. Існує потреба в дослідженні змісту поняття «самоврядування», «сутності студентського самоврядування як інституту громадянського суспільства», основ студентського самоврядування з урахуванням специфіки освітніх установ; педагогічний потенціал студентського самоврядування; його роль у формуванні в студентській молоді цінностей громадянського суспільства.

Література:

1. Болонський процес: Документи / Укладачі З.І. Тимошенко, А.М. Грехов. – К: Вид-во Європ. Ун-ту, 2004. – 214 с.
2. Василевська Н.Є.. Якості лідера, Сформованість поняття студентством / Сучасні аспекти виховання студентської молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Харків: ХНАМГ, 19-20 березня 2009 р. – 268 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» / Голос України від 10.02.2010- № 23. – 60 с.
4. Каюмова О. Участь органів студентського самоврядування та їх об'єднань у формуванні та реалізації освітньої та молодіжної політики / О.Каюмова, Т. Яцків, Я. Хауляк. – Львів: Юриспруденція, 2008. – 176 с.
5. Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах. Інформаційний вісник. Вища освіта. Київ. - № 7, 2002. – 5 с.